

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyaē ayōdhyākāṇḍē
॥ aṣṭādaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ aṣṭādaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

sītānasūyāsaṁvādō'nasūyayā sītāyai prēmōpahārasya
dānamanasūyayā prṣṭayā sītayā tāṁ prati
svīyasvayaṁvaravṛttāntasya varṇanam

sā tvēvamuktā vaidēhī
tvanasūyānasūyayā |
pratipūjya vacō mandam
pravaktumupacakramē || 2.118.1 ||

naitadāścaryamāryāyāṁ
yanmāṁ tvamanubhāṣasē |
viditam tu mamāpyētaḥ
yathā nāryāḥ patirguruḥ || 2.118.2 ||

yadyapyēṣa bhavēd bhartā
anāryō vṛttivarjitaḥ |
advaidhamatra vartavyaṁ
tathāpyēṣa mayā bhavēt || 2.118.3 ||

kiṁ punaryō guṇaślāghyaḥ
sānukrōśō jitēndriyaḥ |

sthirānurāgō dharmātmā
mātrvatpitrvatpriyaḥ || 2.118.4 ||

yāṃ vṛttiṃ vartatē rāmaḥ
kausalyāyāṃ mahābalaḥ |
tāmēva nṛpanārīṇā -
manyāsāmapī vartatē || 2.118.5 ||

sakṛd dṛṣṭāsvapī strīṣu
nṛpēṇa nṛpavatsalaḥ |
mātrvad vartatē vīrō
mānamutsrjya dharmavit || 2.118.6 ||

āgacchantyāśca vijanaṃ
vanamēvaṃ bhayāvaham |
samāhitaṃ hi mē śvaśrvā
hṛdayē yat sthiraṃ mama || 2.118.7 ||

pāṇipradānakālē ca
yat purā tvagnisannidhau |
anuśiṣṭaṃ jananyā mē
vākyam tadapi mē dhṛtam || 2.118.8 ||

na vismṛtaṃ tu mē sarvaṃ
vākyaiḥ svairdharmacāriṇi |
patiśuśrūṣaṇānnāryā -
stapō nānyad vidhīyatē || 2.118.9 ||

sāvitṛī patiśuśrūṣāṃ
kṛtvā svargē mahīyatē |

tathāvr̥ttiśca yātā tvam
 patīśuśrūṣayā divam || 2.118.10 ||

variṣṭhā sarvanārīṇā -
 mēṣā ca divi dēvatā |
 rōhiṇī na vinā candram
 muhūrtamapi dṛśyatē || 2.118.11 ||

ēvaṃvidhāśca pravarāḥ
 striyō bhartṛdṛḍhavrataḥ |
 dēvalōkē mahīyantē
 puṇyēna svēna karmaṇā || 2.118.12 ||

tatō'nasūyā saṃhr̥ṣṭā
 śrutvōktaṃ sītayā vacaḥ |
 śīrasā'ghrāya cōvāca
 maithilīm harṣayantyuta || 2.118.13 ||

niyamairvividhairāptaṃ
 tapō hi mahadasti mē |
 tat saṃśritya balaṃ sītē
 chandayē tvām śucivratē || 2.118.14 ||

upapannaṃ ca yuktaṃ ca
 vacanaṃ tava maithili |
 prītā cāsm̐yucitām sītē
 karavāṇi priyaṃ ca kim || 2.118.15 ||

tasyāstad vacanaṃ śrutvā
 vismitā mandavismayā |

kṛtamityabravīt sītā

tapōbalasamanvitām || 2.118.16 ||

sā tvēvamuktā dharmajñā

tayā prītatarābhavat |

saphalaṃ ca praharṣaṃ tē

hanta sītē karōmyaham || 2.118.17 ||

idaṃ divyaṃ varaṃ mālyaṃ

vastramābharaṇāni ca |

aṅgarāgaṃ ca vaidēhi

mahārhamanulēpanam || 2.118.18 ||

mayā dattamidaṃ sītē

tava gātrāṇi śōbhayēt |

anurūpamasankliṣṭaṃ

nityamēva bhaviṣyati || 2.118.19 ||

aṅgarāgēṇa divyēna

liptāṅgī janakātmajā |

śōbhayiṣyasi bhartāraṃ

yathā śrīrviṣṇumavyayam || 2.118.20 ||

sā vastramaṅgarāgaṃ ca

bhūṣaṇāni srajastathā |

maithilī pratijagrāha

prītidānamanuttamam || 2.118.21 ||

pratigrhya ca tat sītā

prītidānaṃ yaśasvinī |

śliṣṭāñjalipuṭā dhīrā

samupāsta tapōdhanām || 2.118.22 ||

tathā sītāmupāsīnā -

manasūyā dṛḍhavrataḥ |

vacanam praṣṭumārēbhē

kathām kāñcidanupriyām || 2.118.23 ||

svayaṃvarē kila prāptā

tvamanēna yaśasvinā |

rāghavēṇēti mē sītē

kathā śrutimupāgatā || 2.118.24 ||

tām kathām śrōtūmicchāmi

vistarēṇa ca maithili |

yathābhūtaṃ ca kārtsnyēna

tanmē tvaṃ vaktumarhasi || 2.118.25 ||

ēvamuktā tu sā sītā

tāpasīm dharmacāriṇīm |

śrūyatāmiti cōktvā vai

kathayāmāsa tām kathām || 2.118.26 ||

mithilādhīpatirvīrō

janakō nāma dharmavit |

kṣatrankarmaṇyabhiratō

nyāyataḥ śāsti mēdinīm || 2.118.27 ||

tasya lāṅgalahastasya

kṛṣataḥ kṣētramaṇḍalam |

aham kilōtthitā bhittvā
jagatīm nṛpatēḥ sutā || 2.118.28 ||

sa mām dṛṣṭvā narapati -
rmuṣṭivikṣēpatatparaḥ |
pāṃsuguṇṭhitasarvāṅgīm
vismitō janakō'bhavat || 2.118.29 ||

anapatyēna ca snēhā -
daṅkamārōpya ca svayam |
mamēyaṃ tanayētyuktā
snēhō mayi nipātitaḥ || 2.118.30 ||

antarikṣē ca vāguktā
pratimāmānuṣī kila |
ēvamētannarapatē
dharmēṇa tanayā tava || 2.118.31 ||

tataḥ prahr̥ṣṭō dharmātmā
pitā mē mithilādhīpaḥ |
avāptō vipulāmṛddhiṃ
mānavāpya narādhīpaḥ || 2.118.32 ||

dattā cāsmīṣṭavaddēvyai
jyēṣṭhāyai puṇyakarmaṇē |
tayā sambhāvitā cāsmi
snigdhayā mātṛsauhr̥dāt || 2.118.33 ||

patisaṃyōgasulabhaṃ
vayō dṛṣṭvā tu mē pitā |

cintāmabhyagamad dīnō
vittanāśādivādhanah || 2.118.34 ||

sadṛśāccāpakṛṣṭācca
lōkē kanyāpitā janāt |
pradharṣaṇamavāpnōti
śakrēṇāpi samō bhuvi || 2.118.35 ||

tām dharṣaṇāmadūrasthām
sandṛśyātmani pārthivaḥ |
cintārṇavagataḥ pāram
nāsasādāplavō yathā || 2.118.36 ||

ayōnijaṃ hi mām jñātvā
nādhyaḡacchat sa cintayan |
sadṛśaṃ cābhirūpaṃ ca
mahīpālah patiṃ mama || 2.118.37 ||

tasya buddhiriyaṃ jātā
cintayānasya santatam |
svayaṃvaram tanūjāyāḥ
kariṣyāmīti dharmataḥ || 2.118.38 ||

mahāyajñē tadā tasya
varuṇēna mahātmanā |
dattaṃ dhanurvaram prītyā
tūṇī cākṣayyasāyakau || 2.118.39 ||

asañcālyaṃ manuṣyaiśca
yatnēnāpi ca gauravāt |

tanna śaktā namayituṃ
svapnēṣvapi narādhipāḥ || 2.118.40 ||

taddhanuḥ prāpya mē pitrā
vyāhṛtaṃ satyavādinā |
samavāyē narēndrāṇām
pūrvamāmantrya pārthivān || 2.118.41 ||

idaṃ ca dhanurudyamya
saiyaṃ yaḥ kurutē naraḥ |
tasya mē duhitā bhāryā
bhaviṣyati na saṃśayaḥ || 2.118.42 ||

tacca drṣṭvā dhanuḥśrēṣṭhaṃ
gauravād girisannibham |
abhivādya nṛpā jagmu -
raśaktāstasya tōlanē || 2.118.43 ||

sudīrghasya tu kālasya
rāghavō'yaṃ mahādyutiḥ |
viśvāmitrēṇa sahitō
yajñaṃ draṣṭuṃ samāgataḥ || 2.118.44 ||

lakṣmaṇēna saha bhrātrā
rāmaḥ satyaparākramaḥ |
viśvāmitrastu dharmātmā
mama pitrā supūjitaḥ || 2.118.45 ||

prōvāca pitaraṃ tatra
rāghavau rāmalakṣmaṇau |

sutau daśarathasyēmau
 dhanurdarśanakāṅkṣiṇau |
 dhanurdarśaya rāmāya
 rājaputrāya daivikam || 2.118.46 ||

ityuktastēna viprēṇa
 tad dhanuḥ samupānayat |
 tad dhanurdarśayāmāsa
 rājaputrāya daivikam || 2.118.47 ||

nimēṣāntaramātrēṇa
 tadānamya mahābalaḥ |
 jyāṃ samārōpya jhaṭiti
 pūrayāmāsa vīryavān || 2.118.48 ||

tēnāpūrayatā vēgā -
 nmadhyē bhagnaṃ dvidhā dhanuḥ |
 tasya śabdō'bhavad bhīmaḥ
 patitasyāśanēryathā || 2.118.49 ||

tatō'haṃ tatra rāmāya
 pitrā satyābhisandhinā |
 udyatā dātumudyamya
 jalabhājanamuttamam || 2.118.50 ||

dīyamānāṃ na tu tadā
 pratijagrāha rāghavaḥ |
 avijñāya pituśchanda -
 mayōdhyādhapatēḥ prabhōḥ || 2.118.51 ||

tataḥ śvaśuramāmantrya
 vṛddhaṃ daśarathaṃ nṛpam |
 mama pitrā tvahaṃ dattāṃ
 rāmāya viditātmanē || 2.118.52 ||

mama caivānujā sādhvī
 ūrmilā śubhadarśanā |
 bhāryārthē lakṣmaṇasyāpi
 dattā pitrā mama svayam || 2.118.53 ||

ēvaṃ dattāsmi rāmāya
 tathā tasmin svayaṃvarē |
 anuraktāsmi dharmēṇa
 patiṃ vīryavatāṃ varam || 2.118.54 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 ayōdhyākāṇḍē aṣṭādaśādhikaśatatamaḥ sargaḥ ||